21.2.2022

Eduskunnan liikenne ja viestintävaliokunta
LiV@eduskunta.fi

Viite: O 9/2019 vp Ajankohtaiset liikenne- ja viestintäasiat

Väyläviraston laatima investointiohjelma vuosille 2022–2029 (Väyläviraston julkaisuja 73/2021)

Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma on strateginen suunnitelma koko liikennejärjestelmän kehittämisestä. Sen laatiminen perustuu liikennejärjestelmästä ja maanteistä annettuun lakiin. Ensimmäinen valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma vuosille 2021-2032 laadittiin parlamentaarisessa ohjauksessa ja valtioneuvosto hyväksyi sen 15.4.2021 antaessaan sen selontekona eduskunnalle.

Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman mukaan Väylävirasto vastaa liikenneverkon strategiseen tilannekuvaan sekä valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteisiin, kriteereihin ja rahoitustasoihin perustuvan valtion väyläverkkoja koskevan *investointiohjelman* laatimisesta seuraavaksi 6–8 vuodeksi. Investointiohjelmassa käsitellään sekä isoja kehittämisinvestointeja että perusväylänpidon rahoituksella toteutettavia pienempiä parantamishankkeita.

Kyseessä on v*altakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman konkretisointi hankkeiden toteuttamisjärjestykseksi ja rahoittamiseksi*, ja sitä hyödynnetään talousarvioesitysten valmistelussa. Investointiohjelma ei muuta eduskunnan toimivaltaa talousarviovalmistelussa, vaan talousarviopäätöksistä vastaa edelleen eduskunta. Investointiohjelma päivitetään valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman laatimisen jälkeen ja tarvittaessa muulloinkin. Väylävirasto huomioi merkittävimmät palvelutasopuutteet tie- ja raideliikenteessä ja käy investointiohjelman valmistelussa avointa ja läpinäkyvää vuorovaikutusta sidosryhmien, kuten maankäytöstä vastaavien kuntien ja alueiden sekä elinkeinoelämän toimijoiden, kanssa.

Liikenne- ja viestintävirasto kehittää liikennejärjestelmän analysointia. Analyysin pohjana ovat määrällinen ja laadullinen tieto liikennejärjestelmän nykytilasta sekä tulevaisuuden ja toimintaympäristön muutosten ennakointityö. Liikennejärjestelmäanalyysi tarjoaa säännöllisesti päivittyvää tietoa ja palvelee siten liikennejärjestelmäsuunnittelua ja liikennejärjestelmän kehittämistä valtakunnallisen tason lisäksi myös alueellisella tasolla. Lisäksi liikennejärjestelmäanalyysi edistää tietoon pohjautuvaa päätöksentekoa. Liikennejärjestelmäanalyysissä kiinnitetään erityistä huomiota saavutettavuuden tarkasteluun ja se sisältää myös Väyläviraston kanssa laadittavan säännöllisesti päivittyvän *liikenneverkon strategisen tilannekuvan*. Maakuntien liitot, kaupunkiseudut ja kunnat osallistuvat alueellisen tiedon tuottamiseen. Liikennejärjestelmäanalyysi valmistellaan laajassa vuorovaikutuksessa.

Investointiohjelma pohjautuu valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman talouskehykseen ja rahoituksen kohdentamista koskeviin linjauksiin. *Investointiohjelman hankkeiden toteutus riippuu tulevista talousarviopäätöksistä.*

Maria Torttila
Erityisasiantuntija